

N:o 88.

Af Herr Anders Larsson i Lund: Om upphäfvande af den nämndemän förunnade frihet från skjuts' utgörande samt att nämndemän måtte tillerkännas ersättning af kommunens medel för sin ordinarie tjenstgöring.

Som den enligt Kongl. Maj:ts nådiga Bref af d. 27 Juni 1791 och d. 7 December 1796, jemförda med Kongl. Brefven d. 16 November 1819 och d. 3 April 1821 samt Kammar-kollegii kungörelse d. 3 December 1821, nämndemän förunnade skjutsningsfrihet, icke ens under den tid då dessa författningar utfärdades kunde vara någon rättvis ersättning för nämndemäns tjensteåligganden, enär, enligt dessa författningar, en nämndeman, som innehafver ett reservskjutsskyldigt hemman, endast är från kronoskjuts men icke från reservskjuts befriad, då deremot en annan, med alldeles samma tjenstgöringsskyldigheter, som innehar ett hållskjutsskyldigt hemman, är befriad från så väl krono- som hållskjuts. Då dertill kommer att denna skjutsningsfrihet åtnjutes "för den hemmansdel nämndeman sjelf bebor och för hvilken han såsom egare, värd eller åbo, är skrifven", utan begränsning af dess skattetal, kan den ena åtnjuta frihet för ett mantal och derutöfver, en annan deremot för en ringa bråkdel deraf.

Inseende dessa obilligheter, hafva åtskilliga kommuner sökt att, oberoende af författningarnes föreskrift, ordna denna angelägenhet. Ett sådant förfarande torde dock icke, emot nämndemans bestridande, låta sig göra, om denne heldre vill begagna sina i författningarne stadgade friheter. I alla händelser kan den godtgörelse, som i sådant fall möjligen beslutes, icke författningenslignadt drabba andra än de skjuts-skyldige hemmanen.

Dessa stadganden äro numera så mycket obilligare sedan, genom Kongl. Förordningen d. 19 Juli 1872, 1 kap. 1 och 2 § Rättegångsbalken erhållit den förändrade lydelse, att en hvar i kommunens allmänna angelägenheter röstberättigad är

valbar till nämndeman, till följd hvaraf personer kunna väljas, som icke innehafva något hemman och i följd deraf icke hafva några friheter att åtnjuta, men det oakadt få vidkännas samma tjenstgöring som den, hvilken åtnjuter dessa friheter.

Nämndemans befattning är obestriddigen förenad med åtskilligt obehag och icke så obetydliga uppoffringar, synnerligast der tingsställe är långt aflägsse från nämndemans hemvist. Billigheten torde därför fordra att, i likhet med hvad som redan eger rum vid de flesta extra förrättningar, ersättning jemväl måtte tillkomma dem för ordinarie tjenstgöring. Detta så mycket heldre som derigenom bör kunna påräknas att skicklige nämndemän lättare förmås att emottaga ett omval, hvarigenom ett allt för ofta förekommande ombyte af nämndens ledamöter i någon mån förekommes.

Enär den ersättning, som hittills kommit nämndemän till godo genom skjutsfriheten, ytterst drabbat dem som vid nämndemansval egt rösträtt, torde den ersättning som härefter kan blifva dem tillerkänd jemväl böra utgöras af de valberättigade och således utgöra en kommunens gemensamma angelägenhet, hvarjemte äfven lämpligast torde vara att till kommunalstämman öfverlåtes att bestämma ersättningens belopp.

Med stöd af hvad här är anfördt, får jag vördsamt föreslå:

att Riksdagen för sin del ville besluta att stadgandena om nämndemäns frihet från håll- och kronoskjuts' utgörande, till all kraft och verkan upphäfves; samt

att nämndemän måtte tillerkännas rätt till ersättning af kommunens gemensamma medel för sin ordinarie tjenstgöring.

Om remiss till vederbörligt Utskott anhålles.

Stockholm den 28 Januari 1876.

Anders Larsson
i Lund.